

teraris és de «dos llocs al mateix temps», ha estat qui ha obert aquesta nova etapa de les gales de lliurament del Premi d'Honor portant el reconeixement més important de les lletres catalanes cap al Pirineu, el recorregut invers que va fer ella amb només catorze anys quan va anar a viure a Barcelona per acabar el batxillerat i d'ençà de llavors es va convertir també en la seva ciutat. L'acte de lliurament, amb un aforament reduït a causa encara de les limitacions sanitàries per la COVID-19, va recuperar el seu calendari habitual lliurant-se a primers de juny. Comptà amb la presència de representants del món cultural i social pallarès i del conjunt del país i, entre altres representants institucionals, hi van assistir el president del govern, Pere Aragonès, la presidenta del parlament, Laura Borràs, l'expresident José Montilla, la consellera de cultura, Natàlia Garriga i l'alcaldesa de Tremp Maria Pilar Cases.

Qui per quart any consecutiu no va poder assistir-hi, ni lliurar el guardó, fou el president d'Òmnium, Jordi Cuixart, que va fer arribar un missatge en vídeo gravat des de la presó de Lledoners. En el missatge, Cuixart, que aprofitant un permís penitenciari sí que va poder desplaçar-se a casa de Barbal per comunicar-li el veredict del jurat, va destacar «la fortalesa de tota una generació» d'escriptors crescuda en ple franquisme que va saber fer front a les vicissituds del seu temps. Interpehlant directament a la guardonada, li deia que «vas decidir lliurar-te a una llarga cadena d'aprenentatges que avui t'han convertit en una baula imprescindible».

També va intervenir a l'acte l'escriptor pirinenc Albert Villaró i Boix que va fer la glossa de l'obra de Barbal. Una obra escrita sobretot des de Barcelona i, per tant, va destacar Villaró, amb la perspectiva «d'anys de mirar-se el Pallars des de la distància». Villaró, més enllà de la trajectòria literària, també en va destacar el compromís cívic exercit per Barbal des de ben jove «formant part d'aquell exèrcit secret, els heroics professors de català de l'Òmnium».

Com és tradició, el punt culminant de l'acte de lliurament del Premi d'Honor són les paraules d'agraïment de la guardonada, que també va posar èmfasi en reivindicar la feina de mestra que, conjuntament amb l'escriptura, ha exercit al llarg de la seva vida professional. Barbal va fer un recorregut en primera persona per la seva trajectòria vital, literària i intel·lectual, i ho va fer acompanyada pels seus veïns i per representants del món literari de tot el país.

L'altra novetat de la 53a edició del Premi d'Honor, conjuntament amb la itinerància de l'acte de lliurament, és que la part artística de la gala s'ha pensat amb un format per fer gira pels teatres d'arreu. L'espectacle, dirigit per Israel Solà, amb guió de Queralt Riera i interpretat per les actrius Rosa Cadafalch, Magda Puig i Ester Cort, s'haurà representat en diverses poblacions del Països Catalans al llarg de la tardor i l'hivern del 2021. Pensat en un format que permeti entendre la globalitat de l'obra de Barbal, la representació s'ha basat en textos de l'autora, però també ha inclòs reflexions seves en primera persona i referències a l'adaptació dramàtica que Marc Rosich va fer de *Pedra de Tartera* al Teatre Nacional el 2011. També es van poder escoltar alguns fragments de la seva obra en una desena de llengües, com a tast de les nombroses traduccions existents. Un espectacle, en definitiva, que explica una autora que des que amb catorze anys es va traslladar de Tremp a Barcelona mai més ha tornat «a ser d'un sol lloc», i una obra que entre el Pirineu i la ciutat ha esdevingut universal.

Gerard MUIXI I TEJADO

III Jornada sobre la divulgació de la normativa als mitjans de comunicació (18 de juny de 2021). — Havent celebrat la primera edició el 2014 i la segona el 2017, una i l'altra a la sala Pi i Sunyer de l'IEC, a mitjan juny del 2021 tingué lloc la III Jornada de divulgació de la normativa als mitjans de comunicació, aquest cop de manera virtual després d'un ajornament de sis mesos. Organitzada pel Grup de Recerca en Història de la Llengua Catalana de l'Època Contemporània de la Universitat Autònoma de Barcelona i la Societat Catalana de Llengua i Literatura, la Jornada

estudia les columnes de premsa i programes de ràdio i televisió dedicats a la divulgació de la normativa catalana. En aquesta ocasió, a més d'allargar-se respecte de les edicions precedents amb una sessió de tarda, també es feren més diversos els orígens dels ponents, amb un augment dels valencians i un representant de l'Alguer.

Inaugurà la Jornada el doctor Joan Martí i Castell (URV) amb una conferència sobre l'activitat política patriòtica amb què Pompeu Fabra acompanyà —o, millor dit, *entrelligà*: l'una i l'altra es necessiten ineludiblement— la seva tasca lingüística, que li comportà la repressió espanyola que reben sempre, des de la submissió del 1714, els catalans dignes, fins a les vicissituds de l'exili. La vigència de Fabra es féu ben patent.

Set parlaments més se succeïren al llarg del matí. En el primer, el doctor Josep Daniel Climent (UOC) reportà les dificultats que impediren que s'ensenyés català a les escoles del País Valencià durant els anys de la Segona República espanyola, i com les entitats a favor d'aquest ensenyament —sobresortí la figura de Carles Salvador— remeiaren aquesta mancança amb cursos de normativa des de la premsa.

Després, la doctora Mar Massanell (UAB) es fixà en l'espai —pioner en la represa de la divulgació de la normativa als mitjans després de la Guerra d'Espanya— «Secció filològica», que Mateu Piguillem, deixeble de Fabra, elaborà entre 1956 i 1960 dins de la revista *Jovenívola*, interna de l'Orfeó Català.

Tot seguit, el doctor Emili Casanova (Universitat de València) resseguí com els Butlletins d'informació municipal (BIM) i les revistes d'àmbit local del País Valencià ensenyaren català —o, almenys, hi foren escrits— en els anys darrers del franquisme i primers del postfranquisme.

Tancà el primer bloc dels dos del matí la doctora Rosa Calafat (Universitat de les Illes Balears), amb una ponència sobre les dificultats que Gabriel Bibiloni i Joan Melià detectaven que trobava la normalització lingüística —i en concret, la consolidació de l'estàndard— a Mallorca en pràcticament les mateixes coordenades temporals de la ponència anterior.

Després d'una pausa, el doctor Daniel Casals (UAB) tractà del programa de Televisió Espanyola a Catalunya *Català de primera mà*, emès al segon canal de l'empresa en 1982 i 1983, i elaborat sota la supervisió d'Òmnium Cultural. Els personatges hi usaven barbarismes que després eren corregits en rètols a la pantalla d'acord amb la normativa de l'IEC.

A continuació, Joan Melcion (UAB) reportà la seva experiència com a coordinador de l'equip que, a partir dels anys 1980, elaborà els materials de text i audiovisuals de la sèrie *Digui, digui*. En el context del desenvolupament del que ara és el *Marc europeu comú de referència per a les llengües*, l'equip cercà un mètode per ensenyar català com a llengua estrangera, emmirallant-se en l'ensenyament d'altres llengües; emergiren els conceptes d'unitats capitalitzables i de nivell lllindar.

La sessió del matí s'acabà amb la presentació del periodista ripollès Agustí Mas, que donà a conèixer la història (2012-2016) del programa *Estira la llengua* de Ràdio Nacional d'Andorra, emès també, un cop assolit l'èxit, en moltes altres ràdios del domini lingüístic.

En sessió vespertina, el doctor Marc Guevara (UAB) repassà les seccions del concurs *El gran dictat*, que TV3 emeté del 2009 al 2016, per aportar-hi la reflexió crítica, ben raonable, que del programa, considerades certes paraules que s'hi tractaven (tecnicismes, per exemple botànics), se'n podia extreure la idea —perjudicial, per la inseguretat que genera en els parlants— que el català és difícil.

Intervingué a continuació Jordi Badia, corrector del digital *Vilaweb*, per presentar-ne la secció «Ras i curt», que aborda la correcció de barbarismes tenint present la genuïnitat i una perspectiva funcional, no teòrica. Insistí —i és la idea més important en parlar de la llengua als mitjans de comunicació— en el paper de model lingüístic dels mitjans.

El doctor Vicent Garcia Perales (Universitat Cardenal Herrera-CEU) parlà de la secció «De tomats i tendurs», del mitjà xatívi *Informador de la Costera*, en què Vicent Bataller defensa la idiosincràsia lingüística de la Costera, la Vall d'Albaida i la Canal de Navarrès.

Amb l'anàlisi de la secció «Pren la paraula» del diari *Levante*, de Josep Lacreu, el doctor Josep Àngel Mas (Universitat Politècnica de València) presentà un cas concret de defensa de l'estàndard particularista valencià, el més valencianocèntric dels que no neguen la unitat de la llengua.

Al final del dia la doctora Francesca Romero (UPV) avaluà la qualitat pedagògica i tècnica de les píndoles educatives *Tenim paraula*, d'un minut de durada cadascuna, emeses per InfoTV.

La Jornada es clogué amb les respostes —sobre la seva activitat professional en català o la sociolingüística de l'alguerès dins i fora de l'Alguer— que el periodista alguerès Miquel Serra féu a les preguntes d'Agustí Mas. Serra féu un prec d'ajut als mitjans de l'altra banda de la mar.

De la Jornada en sortirà un llibre a finals de 2021, *Els mitjans escrits i audiovisuals com a formadors lingüístics*, dins de la Biblioteca Milà i Fontanals de les Publicacions de l'Abadia de Montserrat.

Pere GINER-MIRA

Universitat Autònoma de Barcelona

Gramática y diacronía. La investigación en Sintaxis Histórica (III). Jornadas virtuales (21 y 22 de junio de 2021).¹ — Los días 21 y 22 de junio de 2021 se celebraron las jornadas virtuales «Gramática y diacronía. La investigación en Sintaxis Histórica (III)», organizadas por el grupo GRADIA (Gramática y diacronía) y dirigidas por Mar Garachana y Esther Artigas (Universidad de Barcelona). Los ponentes eran investigadores e investigadoras de distintas universidades europeas y americanas. El objetivo de este encuentro era ofrecer una visión general de la diacronía de las perífrasis verbales aspectuales de fase del español y crear un espacio de intercambio de conocimiento, reflexión y debate.

Concretamente, se presentaron resultados de investigaciones sobre las perífrasis verbales que, según la taxonomía tradicional empleada para describir la aspectualidad, se categorizan como ingresivas, incoativas, cursivas, terminativas e interruptivas. Asimismo, se trató acerca de construcciones verbales cuyo verbo auxiliar es un verbo fasal o superléxico, si bien están especializadas en la expresión de valores discursivos. Para establecer una fundamentación cognitiva del concepto de la aspectualidad, las jornadas contaban también con trabajos relacionados con las lenguas de signos y con la fraseología. De igual modo, se dio cabida a estudios de construcciones fasales del latín y a la influencia del francés en la aparición de las perífrasis españolas.

Las jornadas empezaron con la ponencia titulada «Para empezar: La construcción de las perífrasis verbales de fase» presentada por Mar Garachana (Universidad de Barcelona). Su propósito clave era, por un lado, dar cuenta de las lagunas que quedan por cubrir en la investigación diacrónica sobre las perífrasis verbales y, por el otro, sintetizar los rasgos principales de las perífrasis verbales fasales españolas.

La segunda comunicación, con el título de «La expresión incoativa en los refranes meteorológicos», de José Enrique Gargallo (Universidad de Barcelona), se dedicó a la fraseología. En concreto, se expusieron resultados del análisis de la expresión verbal incoativa *mou* presente en el paremiotipo en el cual figura como sujeto un viento o vientos y como objeto la lluvia o el mal tiempo. Se trata de un paremiotipo que se emplea con frecuencia en el catalán occidental y, aunque con menor frecuencia, también en español.

En la tercera exposición, «Perífrasis verbales del español como préstamos del francés», Maria Reina Bastardas (Universidad de Barcelona) estableció varios de los criterios que se pueden aplicar a la hora de identificar una perífrasis verbal como un préstamo del francés. Ilustró su exposi-

1. Las jornadas se pueden encontrar en formato de vídeo alojado en la página web del grupo GRADIA: <<https://gradiadiacronia.wixsite.com/gradia/gram%C3%A1tica-y-diacron%C3%ADa-la-investigaci%C3%B3n>>.